

Het Byzantijnse wapen

Deel 1

De bevrijding van Diogenes

Jan Snippe

Meerdere levensvormen gebruiken stokken om mee te prikken of te slaan.

Maar de mens maakte een riem om de stok te dragen, en gewapend door het leven te gaan.

Schrijver: Jan Snippe

ISBN: 9789463187688

Uitgegeven via: mijnbestseller.nl

Print: Printforce, Alphen a/d Rijn

© Jan Snippe

1

Eerst dacht Jotra dat hij had gedroomd. Enkele kinderen hadden er echter ook over verteld, in de verte hadden ze het tumult gehoord.

‘En jij hebt ook iets gezien?’ vroeg Esma, zijn vrouw.

‘Het flikkerende licht van vuur. En lawaai, gekletter van wapens en geschreeuw. Het moet een zeeslag zijn geweest. Ik stond op de rots, ik zag het licht en hoorde het strijdgevoel. Geen droom, de kinderen hebben het ook gehoord en als de kinderen het horen kan het geen droom zijn.’

‘Kinderen leven doorlopend in een wereld van dromen. Ze vertellen wat je wilt horen. Hoe kun je zo goedgelovig zijn?’

‘Ik heb de kinderen niets verteld, ze spraken onderling.’

Hij haatte het als Esma hem niet geloofde.

‘Stap dan in je boot en vaar uit. Misschien vind je enkele wrakstukken die iets opleveren. Probeer tussendoor ook nog iets te vangen,’ zei Esma cynisch.

‘De stroming staat gunstig, ik wil op het strand zijn als de wrakstukken aanspoelen. Er is altijd wel iets met waarde.’

‘Welke waarde? Wat is waardevoller dan voedsel in je buik?’

Hij draaide zich om en liep de hut uit, Esma had weer een van haar buien. Altijd kwam dan het verwijt dat hij niet goed voor haar en hun dochter zorgde. Gisteren had hij genoeg gevangen, genoeg voor dagen, ook voor enkele gezinnen waarvan de vissers minder geluk hadden gehad. Zijn vangst werd verdeeld, iets dat iedere visser op het eiland deed als het lot hem gunstig gezind was. Esma wilde dat hij meer vis zou drogen, zodat ze zichzelf konden bedruipen bij mindere dagen. Bovendien, als anderen minder geluk hadden, konden ze vis van Jotra kopen, voor een redelijke prijs!

Als Jotra haar dan op de regels wees, werd ze boos.

‘Oude regels die niet meer in deze tijd passen. Je kunt pas goed voor anderen zorgen nadat je eerst goed voor jezelf hebt gezorgd!’

Niemand kon haar van die overtuiging afbrengen.

Het pad waarover hij ging eindigde bij de trap die naar de baai leidde. Even bleef hij staan, op deze plaats kon hij de baai volledig overzien. Hij zoog de zilte lucht naar binnen en hervond zijn rust. Aan de horizon was niets te zien, geen silhouetten van schepen, alleen maar de schittering van de zon op de golven. De trap was uit de rotsen gehouwen. Vermoedelijk in de tijd van de stenenbouwers. Op het grote eiland in het zuiden stonden resten van wat ooit een gebouw van grote stenen moest zijn geweest. Jotra had ze eenmaal gezien. Hier op dit eiland waren ook resten van bouwwerken. Ongetwijfeld waren het reuzen geweest, er stonden stenen opgesteld die niemand kon verplaatsten. Kleinere stenen waren in het verleden weggesleept naar de nederzettingen. In iedere hut waren wel enkele brokken verwerkt die, lang geleden, een ander doel hadden gekend op het midden van het eiland.

Hij daalde de trap af en kwam op het kleine strand. Iets verderop was de plaats waar de netten werden opgehangen voor reparaties. Aan de zijkant lag een kade, ook uit de rotsen gehakt. De kleine schepen van de vissers lagen er rustig te dobberen. De baai bood veel beschutting, de ideale plaats voor hun nederzetting. Jotra liep naar zijn boot die ongeveer halverwege de kade lag. Hij nam zijn netten en sleepte ze naar het strand. Deze ochtend wilde hij enkele reparaties uitvoeren. Daarmee kon hij zijn gedachten verzetten, hij kon het niet verdragen als Esma zo lelijk tegen hem deed. Ze kwam van het grote eiland in het zuiden en mopperde regelmatig. Ze wilde op het zuidelijke eiland wonen, daar was meer te doen. Er woonden meer mensen en er werd handelgedreven in een echte haven. Esma miste het eiland waar ze vandaan kwam en Jotra begreep haar. Hij kon echter niets aan de situatie

veranderen. Hij was een visser die tot deze nederzetting behoorde en hun ouders hadden bepaald dat ze elkaar zouden huwen en op dit eiland moesten wonen. De wensen en eisen van ouders dienden gerespecteerd te worden. De ouden waren wijs en zij bepaalden de regels. Hij wist dat de ouders van Esma destijds graag wilden dat ze op het noordelijke eiland gingen wonen. Hun dochter was aantrekkelijk en al op jonge leeftijd wist ze veel mannen te bekoren. Minder gunstig was haar gedrag. Altijd maakte ze ruzie, altijd stelde ze onmogelijke vragen. Ze wenste zich niet aan te passen en haar vader was dan ook zeer tevreden dat hij in de vader van Jotra een passende onderhandelaar had gevonden die hem van zijn dochter wist te bevrijden.

Jotra hing zijn netten uit en begon direct met zijn reparaties. De netten waren nauwelijks beschadigd. Hij dacht aan een verhaal van de ouden over de dagen dat verschillende volkeren de eilanden bewoonden. In het noorden was een groot eiland dat heel dicht bij het vaste land lag. Het vaste land betekende zoveel land, dat het water van de zee nergens meer te zien was. In het zuiden en westen bestond het vaste land uit zand en schroeiende hitte. Naar het oosten strekte zich de eindeloze zee uit, schepen die daar naartoe voeren gingen naar bijzondere steden zoals Constantinopel en Alexandrië. Jotra droomde soms dat hij een reiziger was die deze steden bezocht. Zijn reizen tot nu toe beperkten zich tot het zuidelijke eiland, daar was hij tweemaal geweest.

‘Je vrouw vertelde me dat je de afgelopen nacht licht hebt gezien en krijgsrumoer hebt gehoord.’

Jotra schrok uit zijn dagdromen, hij had niet gemerkt dat Eilan, een van de ouden, naast hem stond. Hij legde zijn boetnaald in het zand en stond op. ‘Ik twijfel niet.’

‘Dan zullen we straks zoeken, de stroming staat gunstig.’

Waar zag je de lichten?’

Jotra wees naar het zuidoosten.

‘Eerst zal ik dit in de raad bespreken, daarna zullen we de taken verdelen. Misschien dat we vanmiddag al meer weten als de eerste vissers terugkomen.’

Jotra knikte, ging weer zitten, nam zijn boetnaald en vervolgde zijn werk. Eilan beklom moeizaam de trap die naar de nederzetting leidde.

Als de ouden dit bespreken, dan weet ik het wel, dacht Jotra. De raad van ouden bestond uit mannen die te oud waren om nog uit te varen. In het verleden hadden ze zich onderscheiden door hun wijsheid. Wat met wijsheid werd bedoeld wist niemand uit te leggen. Andere ouden werkten op het strand. Weer andere ouden vertelden verhalen aan de kinderen en kregen daarvoor iets te eten. Zo had iedereen altijd wel iets te doen. De raad van ouden waren de bestuurders, zij bepaalden wat moest gebeuren en zij spraken recht. Het rechtspreken bleek vaak een probleem. De laatste keer dat recht was gesproken was in de dagen dat de huidige ouderen nog zuigelingen waren. Een netelige kwestie die zich jaren had voortgesleept en waarbij de toenmalige ouderen besloten om niet te veel wijsheid door te geven aan hun opvolgers. Rechtspraak was iets dat vermeden moest worden. Iets vermijden lukte door er gewoon over te zwijgen. De enkele misstand die een enkele keer voor kwam kon beter direct tussen de betrokkenen opgehelderd worden. Bemoeienis van buitenaf leidde meestal tot ongewenste complexiteit waarbij zaken geduid en vastgelegd moesten worden. Dat was iets dat niemand kon, lezen en schrijven behoorde niet tot de cultuur van de eilandbewoners. Toch werd nog steeds gezegd dat de ouden ook recht spraken. Het klonk gewichtig en paste bij de door hun gewenste status. De raad bestond uit vijf ouden die zelf een opvolger kozen als iemand uit hun groep was gestorven. Zij werden onderhouden door de gemeenschap en iedereen behoorde naar hun raad te luisteren. Jotra

luisterde ook naar hun maar deed meestal niets met wat hij van hen hoorde.

De oude mannen kwamen iedere middag bij elkaar en zaten op het kleine plein naast de trap. Daar, in de schaduw van enkele oude olijfbomen, verdwaalden ze in hun gemijmer en nooit eindigende discussies. De vrouwen brachten hen brood en geitenmelk. Oude en nieuwe gebeurtenissen in de nederzetting werden door hen besproken. Vooral de benoeming en duiding van hun onderwerpen vonden ze belangrijk. Gevolg was dat er meestal nieuwe vragen ontstonden in plaats van antwoorden op oude vragen. Slechts zelden kwamen de ouden met een oplossing voor een vraagstuk. Jotra wist dat de raad straks over de mogelijke zeeslag zou praten. Hij wist ook dat Eilan bij hem terug zou komen om vragen te stellen.

Tegen de tijd dat ze tot een uitspraak komen, is alles wat aan land is gespoeld verdwenen. Ze praten en praten, ze moeten nog uitspraken doen over gebeurtenissen die drie jaar geleden hebben plaatsgevonden. Hij mijmerde over de voorvallen. De ruzie tussen twee vissers over een vangst, de verdeling van overtollige vangst, de verspreiding van het water en de taakverdeling over het brood bakken waren regelmatig onderwerpen van discussie binnen de nederzetting. De bepaling van de grootte van de kudde geiten was ook lastig. Het drogen van vis durfde hij niet eens voor te stellen. In het verleden had men wel vaker vis gedroogd, altijd werd dan gestolen. Het bewakingsvraagstuk stond lijnrecht tegenover het vertrouwensvraagstuk, onoplosbaar volgens de ouden. Een schuldige voor een wandaad aanwijzen kon ertoe leiden dat de nog ongebornen nazaten leden. De problemen en knelpunten moesten daarom uitgebreid worden besproken vanuit de verschillende standpunten en de beslissingen hierover waren van groot belang voor de toekomst van de nederzetting. Wat voor de een gold moest ook voor de ander gelden. Wat vandaag gold moest ook morgen geleden, uiterst ingewikkeld in

een wereld van legenden en overleveringen. Jotra glimlachte en dacht: *Vooraf het praten is van groot belang. Dat komt omdat ze niets opschrijven, wie niets opschrijft moet alles onthouden. Oude mensen kunnen steeds minder onthouden omdat hun hoofden al te vol zitten met herinneringen.*

Rond de middag was hij klaar met zijn werk. Hij legde de netten terug in zijn boot en bereidde alles voor, zodat hij de komende nacht meteen kon uitvaren. De wolkeloze hemel vertelde hem dat het een rustige nacht zou worden. Pas buiten de baai zou hij iets aan zijn zeil hebben. Hij ging de trap op en liep terug naar zijn hut. Het vooruitzicht op een nieuwe confrontatie met Esmā bezorgde hem een onbehaaglijk gevoel, hij had niet de illusie dat haar humeur beter zou zijn. 'Je bent snel terug,' was het eerste dat ze zei.

'Er was niet zoveel te doen, alles is voorbereid.'

Esmā had brood en een kan geitenmelk weten te bemachtigen door te ruilen. 'We zouden zelf een geit moeten nemen,' zei ze toen ze aan tafel zaten en aten. 'We hebben de ruimte achter de hut. Er groeit wat gras en we zouden altijd melk hebben.'

'Er groeit niet genoeg gras, Esmā. Er groeit hier nergens genoeg gras. Alles wat hier groeit zijn struiken. Zelf een geit nemen zou best kunnen. Maar dan nemen anderen ook een geit en binnen de kortste keren is ons eiland vergeven van geiten. Nu is de kudde ons gemeenschappelijk bezit en hebben we geschillen over de verdeling van melk en het vlees. Als iedereen een geit neemt houdt het niet op. Op een dag neemt iemand een schaap. Anderen nemen dan ook schapen en al heel snel is dit eiland vol van mekkerende, vretende en schijtende beesten. Over een paar jaar zal ons eiland er uitzien als het vaste land in het zuiden, een troosteloze zandvlakte. Eeuwen geleden is men daar begonnen met het houden van schapen en geiten. Daardoor schijnt het land nu een grote zandvlakte te zijn.'

Tot zijn verbazing knikte Esma bevestigend. 'Je hebt gelijk, zo zal het vermoedelijk gaan. Maar het is jammer dat we niets met die grond doen.'

'We zouden moeten vragen wat er het beste wil groeien. Verder landinwaarts leven enkele landbouwers, zij weten wat hier goed gedijt.'

De ogen van Esma begonnen te schitteren. 'Een goed idee. Ik denk dat we er vruchten op kunnen laten groeien. Ik zal het met de ouden bespreken.'

Jotra trok een zuur gezicht. 'Je kunt het bespreken, maar ik zou niet wachten op hun raad. Tegen de tijd dat ze ons raad geven, zijn wij te oud om het land te bewerken.'

'Wat moeten we dan doen?'

'Ik ga straks zoeken naar wrakstukken. Onderweg zal ik navraag doen bij de landbouwers. Misschien dat ik vis kan ruilen tegen zaden.'

Esma werd enthousiast. 'Als we vruchten hebben, kunnen we ook naar de grote baai zeilen. Daar kunnen we vis en vruchten ruilen voor vlees of stof voor mooie kleding.'

Weer wist ze Jotra te verbazen. Haar zure gedrag was verdwenen en ze praatte ononderbroken over het land en de vruchten. 'Ik ga zoeken,' onderbrak hij haar. 'Ik zal onderweg navraag doen. Jij kunt naar Xagrha gaan en kijken wat de mensen daar eten en graag willen hebben. We moeten voorzichtig zijn, misschien vinden de landbouwers het niet goed dat we hetzelfde gaan doen als zij. Bovendien heeft de emir er ongetwijfeld ook nog iets over te zeggen.'

'Die was ik vergeten,' zei Esma. 'We hebben met de emir te maken. Die wil zijn aandeel, maar er zal genoeg overblijven om handel te drijven.'

Toen Jotra de hut verliet was ze nog steeds vrolijk.

Voor de trap keek hij uit over de baai. Links van hem zaten al twee ouden. Ze groetten en deden hun beklag. 'Waar zijn de broden? Waar is de melk?'

Jotra haalde zijn schouders op. 'Ik weet het niet. Ik ben een visser en ik houd me niet bezig met jullie levensonderhoud. Ik raad jullie aan om navraag te doen bij de bron, de vrouwen die jullie moeten voorzien.'

Een van de twee ouden keek hem aan. 'Dat is een goede raad, visser Jotra. De anderen zijn er nog niet. Er is nog tijd om deze misstand recht te zetten en wie kan dat beter doen dan wijzelf?'

De andere man knikte. Beiden stonden op en wendden zich tot Jotra. 'Je bent al erg wijs voor je leeftijd. Ooit zul je deel uit mogen maken van onze groep. Maar ja, tegen die tijd zullen wij er niet meer zijn.'

Hij keek opnieuw bedenkelijk nadat hij deze woorden had uitgesproken en begon aan zijn kin te krabben, het ontbrak hem aan woorden. Eilan voegde zich bij het tweetal en begroette Jotra. 'Ik ga de middag gebruiken om langs de kust te zoeken,' zei Jotra. 'Als er een gevecht was, zullen de eerste resten tegen deze tijd aanspoelen.'

'Misschien,' zei Eilan. 'Ze zouden ook zuidelijker kunnen aanspoelen, op Malta.'

De twee ouden knikten en keken daarna uit over de azuurblauwe zee. 'Dat zou kunnen,' beaamde Jotra, 'maar als ik niet ga zoeken, zullen we het nooit weten.'

'Dat zijn opnieuw wijze woorden,' zei de man, die nog steeds aan zijn kin aan het krabben was. 'Wij zullen wachten op Marna en Ghian.'

Jotra groette de mannen en liep naar het pad langs de kust.

'Wacht,' riep Eilan, 'de weg is lang en zwaar, ik zal je begeleiden. Vannacht zul je weer uitvaren. Als ik meega, kan ik iedereen vertellen over onze mogelijke ontdekkingen.'

Eilan wachtte de mening van zijn mederaadsleden niet af. Hij liep naar Jotra en gebaarde hem om te volgen.

Het pad leidde naar een andere nederzetting in zuidoostelijke richting. Geen lange tocht en Eilan liep opmerkelijk energiek met Jotra mee. Een oude pezige man die jaren-

lang een goede visser was geweest. Zijn haar was grijs, net als de dikke haren van zijn lange baard. Daardoor waren zijn volle lippen nauwelijks zichtbaar. Zijn grote neus was echter prominent aanwezig en iedereen die Eilan zag, kon het niet laten om even gebiologeerd naar zijn neus te kijken. De haren uit zijn neus waren ook grijs, net als zijn sprietige wenkbrauwen. Zijn bruine ogen waren omgeven door een gerimpelde huid, zo nu en dan straalden ze een vitaliteit uit die niet bij zijn leeftijd paste. Wie Eilan aankeek en de fase van het staren naar zijn neus achter zich had, kreeg altijd het gevoel dat de man op het punt stond om in lachen of huilen uit te barsten. Hij was de meest vitale van de ouden, de bewoners zagen hem regelmatig op verschillende plaatsen verschijnen. Hij wilde weten wat er leefde en hij wilde de raad informeren. 'Kom, we zullen snel in de nederzetting van Nadur zijn. Misschien dat men daar ook iets heeft gezien,' zei Eilan terwijl hij steeds grotere passen nam.

Jotra had gemengde gevoelens bij de aanwezigheid van Eilan. De oude man had een andere reden om met hem mee te lopen. Hij wist dat Eilan graag naar de nederzetting van Nadur ging. Een vrouw had vorig jaar haar man verloren. Een opmerkelijk knappe vrouw die nog niet gerimpeld was. Eilan liet geen gelegenheid voorbijgaan om haar te bezoeken. Jotra wist dat hij na Nadur alleen moest zoeken.

Onderweg zagen ze niets op de stranden en rotsen.

'Ik zal mij tot de ouden van Nadur wenden en hen vragen naar hun bevindingen. Ga jij maar verder om te kijken of je zuidelijk van hier iets kunt vinden,' stelde Eilan voor.

Jotra knikte en liep verder, Eilan volgde het pad dat naar Nadur leidde. Het pad dat Jotra volgde boog sterk af naar het zuiden. Nog even en hij zou het pad verlaten, de kleinste aanwijzingen konden van belang zijn. Toen hij uitkeek op een klein strand zag hij dat de wind anders stond dan hij had verwacht. Hij bleef nog even kijken en dacht na.

Veel zuidelijker dan ik had gedacht.

Hij keerde meteen terug en versnelde zijn pas. Al snel was hij bij het punt vanwaar hij was vertrokken, het kleine plein van de Masalforn. Waarom dit plein zo werd genoemd, wist hij niet. Het interesseerde hem op dit moment ook niet, het aanspoelen van de resten was van groter belang. Er hoefde met minder mensen gedeeld te worden als de resten zouden aanspoelen op de plek die hij nu verwachtte, dicht bij hun eigen nederzetting en verder weg van de volgende.

De vier ouden zaten op het plein en genoten van hun brood en melk. 'Je bent snel terug Joctra,' riep een van hen. 'Er was niets te vinden. Nu ga ik bij een andere baai kijken.'

Zonder op een reactie te wachten liep hij verder en verliet de nederzetting via het pad dat naar het noorden liep. Na een korte afdaling kwam hij op het vlakke rotsplateau dat overging in een breed strand. Vanaf deze plek had hij minder overzicht. Hij zag wrakhout in de verte. Hij verliet het rotsplateau en liep door het mulle, bijna witte zand naar de waterlijn. Resten van spanten, beslag, boorden en rondhout dreven verspreid rond. Als een bezetene begon hij aan het houtwerk te sjoeren, er moest zoveel mogelijk op het strand achterblijven. Straks zou de stroming afnemen en zou veel wrakhout verder naar het noorden drijven. Het lukte hem om flink wat houtwerk op het droge te krijgen. Toen hij opkeek, zag hij nog veel meer wrakstukken in de branding. *Dat moet een groot gevecht zijn geweest.* Er waren resten van meerdere schepen te zien. Snel rende hij terug naar de nederzetting en sloeg alarm. 'Laat iedereen komen helpen en laat iedereen die kan varen naar het strand gaan om zoveel mogelijk uit zee te halen. Haast je, de buit is groot.'

Al snel gonsde het van de activiteit in de nederzetting. Wie het eerst kwam had de beste stukken. Als er bewoners van andere nederzettingen zouden komen, was er minder

om te delen. De mannen renden vooruit om zoveel mogelijk uit de branding te trekken. Vrouwen en kinderen trokken karren naar het strand om de buit te laden. De hele middag werd koortsachtig doorgewerkt. Pas toen de eerste volgeladen karren de heuvel op werden getrokken, verschenen de eerste bewoners van andere nederzettingen. De bewoners van Masalforn hadden vier karren. Al deze karren waren afgeladen met wrakhout. Op het kleine plein werd plaats gemaakt. De raad van de ouden moest wijken en ze deden daar niet moeilijk over. Aan het hout zat veel koper- en bronsbeslag, kostbaar materiaal dat goed verhandeld kon worden in het zuiden. Toen de laatste bewoners van Masalforn het strand verlieten werd daar al door bewoners van andere nederzettingen gevochten om wat er nog over was. De ouden zouden tot een besluit komen over de verdeling, Jotra had recht op een groter aandeel. Niemand had behoefte om naar het gepraat van de ouden te luisteren. Esmā en haar dochter, Lyrna, wachtten niet af. Zij begonnen alvast met het vergaren van de delen die zij wilden hebben. Een kar vol, bijna een vijfde van de buit. Dat was maar goed ook, tegen de tijd dat Jotra, Esmā en Lyrna het laatste deel in hun hut sleepten, verscheen een grote groep bewoners van andere nederzettingen. Het gevecht dat op het strand begon, werd op het plein van Masalforn voortgezet. Halverwege de avond werd het rustig op het plein. De vergaarde buit was verdwenen. Jotra was de enige die nog iets had. Enkele mannen keken lelijk in de richting van zijn hut.

‘Als je maar niet het lef hebt om met hen te delen,’ siste Esmā toen ze uitgeput in hun hut zaten. ‘Jij hebt de vondst gedaan en jij hebt recht op je aandeel.’

Jotra keek haar lelijk aan. ‘Vanmorgen wilde je me nog niet geloven, nu zit je gierig bovenop de spullen waarvan je enkele uren geleden nog niet wist dat ze ons bezit zouden worden.’

Esma liet zich niet van de wijs brengen. 'Dat is zo, maar ik heb de afgelopen uren ook gezwoegd en Lyrna is tweemaal geslagen en beroofd toen ze hout en koper naar de kar bracht.'

'Ik zag hoe ze het op slinkse wijze terug wist te stelen,' zei Jotra. 'Daarbij nam ze meer dan men haar had ontstolen.' 'Jij de ontdekking gedaan en omdat zelfs ik jou niet geloofde en jij toch volhardde, heb jij recht op meer.'

Jotra wist dat de bewoners van de nederzetting niet zouden berusten. Ook zij hadden gevochten en offers gebracht.

Esma werd milder in haar standpunt nadat de eerste stenen op de deur van hun hut belandden. 'Wat moeten we doen?' vroeg ze in hevige paniek.

'Ik zal naar buiten gaan en met hen praten. Ondertussen moeten Lyrna en jij zoveel mogelijk koper en brons van het hout wrikken en verstoppen. Als ik terugkom, zullen we alles afgeven dat jij niet hebt verstoppt. Jij en Lyrna wrikken zo snel mogelijk, ik praat zo lang mogelijk.'

Esma kon zich hier goed in vinden, snel gingen zij en Lyrna aan het werk. Jotra ging naar buiten en trad een groeiende groep morrende mannen en vrouwen tegemoet. Ze hadden zich bij de ingang van zijn hut verzameld en zochten naar motieven om het schamele bouwwerk te betreden. Jotra was een man van de rede, klein van gestalte en pezig. Onder zijn bos gitzwart haar zaten kleine pretogen verstoppt die helder en vrolijk de wereld inkeken. Hij had een rechte neus en een mond met dikke lippen die iets van gulheid leken te veronderstellen. In dit geval kwam hem dit goed uit toen hij de groep toesprak. 'Ik begrijp jullie onvrede. Ik heb niet gewacht op de raad van de ouden omdat ik weet dat hun raad nogal eens op zich laat wachten. Ik wil echter niet dat in of rondom mijn hut wordt gevochten. Laten we naar het plein gaan en met de ouden praten. Ik ben bereid om mijn aandeel af te staan maar ik wil geen plunderende horde in mijn hut.'

Jotra wachtte niet op een antwoord en liep naar het plein. De groep volgde hem en even later stonden ze op het plein en legden de situatie uit aan de ouden. 'Een slechte daad van je om je aandeel eerder te nemen,' zei Ghian.

'Misschien wel,' zei Jotra. 'Maar deze slechte daad leidt ertoe dat wij nu kunnen praten over de verdeling van mijn bescheiden aandeel. Zelf waren jullie niet in staat om jullie nieuwverworven bezit te beschermen.'

'Dat is waar,' beaamde Ghian. 'Beter iets dan niets.'

'Hoe moet de herverdeling plaatsvinden?' vroeg Jotra.

'Tja, daar zeg je iets,' peinsde Ghian. 'We zullen tot een voor iedereen aanvaardbare oplossing moeten komen.'

'Ja, en ik denk dat Eilan ook geroepen moet worden, dit wordt een belangrijke beslissing. Is hij al terug?'

'Nee, hij is met jou vertrokken en we hebben hem nog niet gezien.'

'Iemand moet hem halen,' riep een van de vissers die ook deel uitmaakte van de mopperende groep.

'Stuur een jongeling die snel kan rennen,' riep Ghian. 'Eilan zal te vinden zijn in de hut van de weduwe Escapida. Hij troost haar met zijn bezoeken en goede raad.'

Er werd meteen een kleine jongen naar Nadur gestuurd.

De jongen stond bekend om zijn snelheid en had al vaker deze rol gespeeld bij het overbrengen van berichten.

'Ondertussen kunnen we het aandeel van Jotra alvast halen en de goederen hier neerleggen,' riep een vrouw.

De ouden keken elkaar aan en twijfelden. Jotra maakte gebruik van hun twijfel en riep: 'Liever niet. Laten we wachten op Eilan zodat de raad volledig is. Als we mijn aandeel hier naartoe brengen zal er onderweg al geroofd worden. Ik wil dat de raadsleden zien wat ik allemaal breng. Pas dan kunnen ze de verdeling bespreken.'

Ghian knikte, het leek hem een goed besluit. De vrouw nam echter geen genoegen met het voorstel van Jotra en riep: 'Tegen de tijd dat jouw spullen hier op het plein liggen zal Eilan terug zijn.'

‘Maar wie heeft zich dan al iets toegeëigend?’ riep Jotra.
‘Niemand, we zullen elkaar betwisten op dit plein,’ riep de vrouw. ‘We zullen elkaar niet beroven.’

Zij kreeg veel bijval en Jotra wist dat hij het transport niet langer kon rekken. ‘Goed dan. Ik zal een kar nemen en mijn aandeel naar het plein brengen.’

Hij nam een van de karren en wilde naar zijn hut te lopen.
‘Je zou iets kunnen achterhouden,’ zei de visser die eerder ook al een scherpzinnige opmerking had gemaakt.

‘Kom met me mee en overtuig je,’ antwoordde Jotra.
‘Maar alleen jij, ik wil niet dat jullie mijn hut betreden. Te laat zal ik merken dat ik van veel meer bezit beroofd zal zijn dan mijn aandeel.’

‘Je hebt weinig vertrouwen in ons,’ sneerde de vrouw.

‘Dat klopt, ik vertrouw jullie niet,’ antwoordde Jotra rustig.

De ouden beperkten zich tot het heen en weer bewegen van hun hoofden in de richting van de mensen die spraken. Er werd te snel gepraat en het ging over veel beladen zaken, dat voelden ze haarfijn aan. De scherpzinnige visser maakte een einde aan het dreigende gekibbel door te roepen dat hij als enige de woning van Jotra zou betreden. ‘Waag het niet om, samen met Jotra, een deel van de buit achter te houden en als tweetal te verdelen,’ riep nu een andere visser naar de visser die Jotra begeleidde.

Jotra keek de man vermoeid aan en Ghian vond een kern van waarheid in de uitspraak van de man. De vrouw, die al eerder had gesproken, riep echter: ‘Ik weet dat Jotra redelijk is. Hij deelt de overschotten van zijn vangst met anderen. Maar dit keer is het buit, hier komt onze hebzucht bovendien. Laat Jotra gaan en zijn aandeel halen. Pas dan kunnen wij onze hebzucht uiten. Bij jacht delen we omdat er inspanningen worden gedeeld, bij toevallige buit mogen we hebzuchtig zijn. Daar verlang ik nu naar.’

Dat bleken de juiste woorden, dus vertrokken Jotra en de visser om het aandeel te halen.

Esma en Lyrna keken Jotra tevreden aan toen hij in de hut kwam. Ze hadden voldoende tijd gehad om veel metaal los te wrikken en te verstoppen. Nadat de kar geladen was, vertrokken Jotra en de visser meteen weer naar het plein. Eilan arriveerde vrijwel gelijktijdig met hun. Hij was boos, de boodschapper had hem gestoord op het moment dat hij de mooie weduwe Escapida uitlegde dat het niet slecht was om opnieuw te huwen met een ouder en wijzer persoon. Hij had uiteraard niets meegekregen van wat zich in de middag en avond had afgespeeld. Het kostte hem moeite om zich te verdiepen in de problemen.

‘Ik wil hier niet bij blijven,’ zei Jotra toen hij zijn aandeel had uitgesteld op het plein. Naast wrakhout lagen er ook enkele kleden en touwwerk. ‘Ik wil jullie hebzucht niet zien, ik wil daarom ook niet meedelen in de buit. Bij de volgende verdeling van mijn vangst zou het mijn gedachten over rechtvaardigheid kunnen beïnvloeden. Wel vraag ik de raad om mij toestemming te geven om het stuk land achter mijn hut te bewerken. Naast het vissen wil ik me graag toeleggen op wat landbouw.’

‘Daarvoor moeten we eerst met de andere landbouwers op dit eiland praten,’ meenden Ghian en Eilan.

‘Dat zal ik zelf doen,’ antwoordde Jotra. ‘Van jullie wil ik graag horen of het jullie goedkeuring heeft.’

De ouden keken elkaar aan. Ze voelden de druk om een uitspraak te doen als een loden last. ‘Laat Jotra maar zwoegen op dat schrale land,’ riep de vrouw. ‘Dan hoeven wij minder te delen en kunnen we beginnen aan ons heerlijke spel van graaien en gekibbel.’

De vrouw verwachtte veel genoegen uit de komende onderhandelingen. Ze kreeg genoeg medestanders en, tegen alle gebruiken in, deden de ouden meteen hun uitspraak. ‘Goed, Jotra. Baken je land af en doe ermee wat je goed acht. In de nabije toekomst zullen we praten en onderhandelen over de aandelen voor ons en de emir.’

Jotra was tevreden, de raad had haar uitspraak gedaan ten overstaan van het grootste deel van de bewoners, een bindende uitspraak want er waren er altijd wel een paar die iets konden onthouden. Hij verliet het aanstaande strijdperk en verheugde zich op het goede nieuws dat hij aan Esma kon brengen.

Nadat ze hem hadden laten zien welk koper- en bronswerk ze hadden weten los te wrikken, vertelde hij hen wat hij had bedongen bij de raad. Hij was verbaasd over het enthousiasme van zijn vrouw en dochter. Later, diep in de nacht, kroop Esma tegen hem aan en nodigde hem uit om haar te betasten. Hij was aangenaam verrast, na de geboorte van Lyrna had ze zijn aanrakingen gedoogd maar hem niet het gevoel gegeven dat ze zijn zaad wilde. In al die jaren had hij haar nooit gedwongen om haar benen voor hem te spreiden. Hij wist dat het in veel gezinnen anders ging, maar het idee om zijn vrouw te dwingen om zwanger te worden stond hem tegen. Jammer, hij had graag meer kinderen gehad waarbij zijn voorkeur uitging naar enkele sterke zonen. Die zouden Esma en hem kunnen onderhouden als hij te oud werd om uit te varen. Nu nodigde ze hem uit en meteen greep hij zijn kans.

‘Altijd mocht ik je aanraken,’ zuchtte hij nadat hij haar zijn mannelijkheid had bevestigd. ‘Waarom mag ik mijn zaad niet in je schoot...’

Esma legde haar vinger op zijn lippen en lachte hem toe.

‘In al die jaren was het niet de tijd, Jotra. Laten we elkaar vaker beminnen, ik ben geen goede echtgenote voor je geweest. Mijn liefde voor jou is echter altijd aanwezig. Ik zie hoe je volhardt in wat je doet. Ik zie hoe je met list voor elkaar wist te krijgen dat we winst hebben geboekt. Je bent een man om lief te hebben en binnen deze nederzetting zie ik geen betere man voor mij. Laten we nog niet denken

aan sterke zonen. Die zal ik voor je baren op het goede moment.'

'Welk goed moment? Straks zijn we te oud, Esma.'

'Ze lachte en fluisterde: 'We zullen niet te oud zijn, vertrouw me. Geef me nog een beetje tijd om een paar van mijn dromen te verwezenlijken.'

Zonder verder te vragen koesterde hij haar nog enige tijd voordat hij opstond en zich opmaakte om uit te varen. Weer verraste ze hem door hem teder te kussen voordat hij de hut verliet. Onderweg naar de kade zag hij dat er nog steeds dorpelingen op het plein stonden te praten. De vissers die waren uitgevaren, waren pas laat teruggekeerd. Zij hadden ook wrakstukken zien drijven en aan boord van hun kleine schepen gehesen. Het gekibbel over de verdeling vond plaats op zowel het plein als het kleine strand. Enkele vrouwen speelden hierbij een prominente rol. Zij wisten exact wat een goede verdeling zou zijn. Gezien de genereuze houding van hun mannen bij de verdeling van overtollige visvangst meenden zij aanspraak te mogen maken op een groter aandeel van deze buit. Helaas dachten veel vrouwen op dezelfde wijze zodat een passend vergelijk niet voorhanden was. Jotra lachte binnensmonds. Hij realiseerde zich eens temeer dat het vinden van iets een beter gevoel gaf dan het bezit. Hij gooide de landvasten van zijn kleine schip los en roeide de baai uit. De wind stond gunstig, hij zou zijn zeil meteen kunnen zetten als hij uit de luwte was.

Tegen de tijd dat de steeds lichtere gloed in de verte het karakter van daglicht kreeg, had Jotra al meer dan genoeg goudmakreel gevangen. Hij besloot om niet door te gaan met vissen. Zijn besluit gaf hem tijd om langs de zuidoostelijke kust van het eiland te varen. Gisteren had het hem verbaasd dat hij voorbij Nadur niets had gevonden. Hij had zich vergist met de stroming. Zwaardere voorwerpen zouden anders meedrijven dan lichtere. Daarbij speelde

ook de wind een rol. Iets dat gepakt werd door de wind kende een ander traject dat een voorwerp dat niet boven de oppervlakte verscheen en meer afhankelijk was van de stroming. Hij zeilde naar de zuidkant van het eiland, een deel waar niemand woonde omdat er alleen maar kale rotsplateaus waren. Bovendien stond er altijd een sterke stroming tussen hun eiland, Ghandex, en het grote zuidelijke eiland, Malta. Er was geen gevaar, als de stroming hem mee zou nemen, zou hij aan de andere kant van zijn eiland uitkomen en rondom zeilen en roeien. Hij zeilde langs de zuidkant en voelde hoe de stroming hem mee begon te voeren in westelijke richting. Aangezien de wind noordwestelijk was, kreeg hij veel vaart en zijn roer werkte daarom optimaal. Hij voer langs verschillende kleine baaien. In een ervan zag hij een deel van een mast afsteken tegen de blauwer wordende lucht. Impulsief gooide hij zijn roer om en liet de schoot van zijn zeil vieren. Een smalle inham eindigde in een klein strand, volledig omgeven door een rotswand die de overgang vormde naar het hoger gelegen plateau. Een deel van dit kleine strand was aan het zicht onttrokken. De resten van een groot schip waren op het strand geschoven. De mast was halverwege afgebroken en een groot deel van de achtersteven maakte een vreemde hoek met de boeg. Het schip leek gebroken, twee zeilen hingen over de boegspriet. Jotra sprong overboord en trok zijn boot een stuk op het strand. Behoedzaam bekeek hij de resten van het schip. Er waren twee touwen van de afgebroken mast naar de boegspriet gespannen. Daaraan waren de zeilen bevestigd. *Dit wrak kan hier nooit door de stroming zijn aangespoeld*, bedacht hij zich terwijl hij voor de resten van het schip stond. De boeg stak ver boven hem uit en uit het binnenste kwam een vervaarlijk gekraak. Dit schip was doelbewust dit strand opgestuurd en drukte nu onophoudelijk tegen het zand. Ongetwijfeld zat de bodem vast, het schip kon ieder moment breken.

Als dit schip doelbewust deze baai is ingestuurd, moeten er mensen zijn.

Waren ze nog aan boord? Zouden ze al in een nederzetting zijn? Niet hier in deze omgeving. Hier waren geen nederzettingen omdat de stroming het uitvaren bemoeilijkte. De grond was arm en bestond voor het grootste deel uit rots. De overlevenden zouden niet aan boord van dit wrak blijven, ongetwijfeld waren ze in de richting van Nadur gelopen. Hij wilde aan boord klimmen om te zoeken naar kostbaarheden. Dit schip was aangespoeld en leek verlaten. Zijn oog viel op een beweging aan het eind van het strand, bij de steil oplopende rotswand. De weerkaatsing van de eerste zonnestralen op de rotsen beperkten zijn zicht. Na langdurig turen zag hij een gestalte zitten met zijn rug tegen de rotswand, geen beweging. Hij snelde naar de rotswand, maar naarmate hij meer zag, hield hij zijn vaart steeds meer in. De laatste passen nam hij uiterst behoedzaam, voor hem zat een vreemde man. Zijn voeten waren gehuld in bontvellen die met leren stroken tot onderaan zijn knieën waren gevlochten. Hij droeg een rok van dikke stof waarin repen leer leken geweven. Een brede leren riem met een grote metalen gesp zat om zijn middel en scheidde de rok van zijn gescheurde wambuis. Twee brede riemen kwamen vanuit de riem om zijn middel en kruisten zich over zijn borst, waarna ze aan weerszijden van zijn hoofd over zijn schouders verdwenen. De man had een lange baard en lang haar. Zowel in zijn baardharen als hoofdhaaren zaten verschillende vlechten. Hij ademde zwaar en Jotra zag hoe zijn enorme borstkas onregelmatig op en neer bewoog. Felle blauwe ogen keken Jotra aan, een blik die de visser deed huiveren. Naast de man lagen een bijl en een zwaard, beide opmerkelijk groot. De man hield zijn hand op het gevest van het zwaard en voor Jotra was dat reden genoeg om op een veilige afstand te blijven. Overal zag Jotra bloed. Bloed op zijn benen, op zijn borst, op zijn gezicht en in zijn haren. Jotra

twijfelde niet, dit was een bootkrijger. In de haven van Kalkara op Malta had hij eens een verhaal gehoord. Ooit stonden er mensen op het zuidelijkste punt van het grote eiland. In de verte hadden ze enkele vreemde boten gezien. Slanke boten met rechthoekige zeilen, die snel als de wind over het water leken te vliegen. De boten hadden een hoog opgetrokken boeg en bij één schip was een afschuwelijke kop op de bovenzijde van de boeg geplaatst. De achterkanten van de schepen waren ook hoog opgetrokken, maar daar had niemand koppen op zien staan. Ze waren snel dichterbij gekomen en enkele toeschouwers zagen dat de boten waren bemand met grote mannen met een lichte haarkleur en baarden. Ze voeren enige tijd vlak langs de kust en keken aandachtig naar de stranden en nederzettingen. Zo snel ze waren verschenen, zo snel verdwenen ze ook weer. Later, toen een getuige zijn verhaal vertelde aan een zeeman, beaamde die de verschijning. 'Het zijn drakenboten met mythische krijgers. Ga ze uit de weg en sla alarm als ze ooit aan wal komen. Het zijn slechte mensen, ze hebben meestal blond of rood haar en dragen vaak kleding gemaakt uit dierenhuiden. Als ze schaars gekleed zijn, willen ze handeldrijven. Dragen ze, ondanks de hitte, veel kleding, dan willen ze roven.'

Nu lag er een man voor Jotra die voldeed aan de beschrijving van een krijger van een drakenboot. Hij keek om naar het wrak dat steeds meer begon te kraken. *Dit is geen drakenboot, dit is een schip van de Byzantijnen.* Hij had deze schepen vaak genoeg gezien. Vroeger, toen het eiland nog van de Byzantijnen was, legden deze schepen aan in hun baai voor water en het innen van de schatting voor de keizer in Constantinopel. *Wat doet een drakenbootkrijger bij een Byzantijns schip?* Jotra vond geen sporen van een gevecht op het strand. Hij liep na een kort onderzoek terug naar de plek waar de krijger zat. De man keek hem op een ondoorgrondelijke wijze aan. 'Ben je een visser?'

Jotra schrok.

Onder de bebloede snor zaten kennelijk lippen die deze vraag in het Grieks aan hem stelde. 'Ja heer, ik ben een visser uit een nederzetting die noordelijk van hier ligt.'

'Heb je water bij je?'

'Ja heer, ik heb een kruik water aan boord, ik zal hem voor u halen.'

Jotra rende naar zijn boot en haalde de kruik. De drakenbootkrijger dronk gulzig. 'Ga nu,' zei de man terwijl hij de kruik bleef vasthouden. 'Laat me rustig sterven. Spoedig zal ik mijn strijdmakkers terugzien in de Valhöll van Odin.'

Jotra begreep dat de man wilde sterven. Daar had hij geen enkel bezwaar tegen, maar de wetten van het eiland dwongen hem de man te vragen wat er met zijn lichaam moest gebeuren, nadat zijn ziel het had verlaten. Althans, dat hadden de ouden van een Byzantijnse geestelijke gehoord. Toen hij de man deze vraag stelde, zag Jotra een flauwe glimlach op zijn gezicht verschijnen. 'Wat is gebruikelijk op dit eiland?'

'De zee, heer. Vroeger, toen we bij de Byzantijnen hoorden, brachten we onze doden op zee en lieten hen naar de bodem zinken. Nu horen we bij de muzelmannen. Wij moeten bidden tot Allah in plaats van God. Er zijn niet zoveel verschillen en we mogen de doden nog steeds behandelen op de wijze zoals we het altijd al deden. In het verleden werden de doden ook verbrand, naar het schijnt komt je ziel dan sneller in de hemel. Helaas hebben we maar heel weinig hout op dit eiland. In de grond begraven is hier ook in het verleden gebeurd, op verschillende plaatsen zijn oude knoken gevonden. De grond is hard, het water is de meest gangbare methode.'

'Gooi mijn lichaam maar in de zee, visser. Je moet me één ding beloven, bindt mijn zwaard en aks aan mijn riem. Ik wil niet ongewapend naar de Valhöll, onlangs vernam ik dat daar weldegelijk wordt gevochten.'

Bij deze woorden kon Jotra zich het nodige voorstellen.

Op dit eiland had hij een keer een oud graf gevonden waarbij naast botten, ook wapens en gebruiksvoorwerpen lagen. Blijkbaar waren de drakenbootkrijgers heidenen, die niet begrepen dat de ziel van de mensen naar de hemel of de hel ging. Dit was niet het geschikte moment om deze krijger te beleren. Hij zou datgene doen wat de man vroeg. 'Mag ik aan boord van het wrak gaan?' vroeg Jotra.

'Het wrak is voor jou, visser. Je hebt de eerste rechten. Zo geldt het bij mijn volk.'

'Dank u heer, ik zal nu gaan. Zijn er nog krijgers aan boord die anders over de rechten denken dan u?'

'Nee, ga nu visser.'

Jotra maakte zich uit de voeten en snelde naar het wrak. Via de touwen en de gerafelde zeildoeken trok hij zich omhoog en belandde op de resten van het dek. Zijn aanwezigheid zorgde voor nog meer gekraak. Het vooruitzicht op buit en zijn nieuwsgierige aard hielden zijn angst tegen. Hij vond een groot aantal kisten waarvan hij de inhoud niet meteen bekeek. Grote kisten, kleine kisten, zware kisten en lichte kisten. Hij pakte alles op en gooide ze overboord op het strand. De meeste kisten braken daarbij en Jotra zag soms wapens, maar meestal stoffen en kledingstukken. Na lang zwoegen werd hij moe en dorstig. Hij realiseerde zich dat hij zijn waterkruik aan de drakenbootkrijger had gegeven. Dat was niet zo erg, verder landinwaarts was genoeg fris water te vinden. Voorzichtig liep hij naar de plek waar de krijger zat. Misschien was hij al gestorven, dan zou hij zijn kruik terug kunnen nemen.

De man zat nog steeds in dezelfde houding, zijn borstkas bewoog nog steeds. 'Breng me meer water,' kreunde hij. 'Ik vrees dat de goden mij nog niet willen ontvangen. Breng me water en zorg ervoor dat de zon me niet verbrandt. Ik wil door knots, zwaard of aks sterven, niet door de zon.'

Van zeildoek en planken maakte Jotra een zonnescerm.

Daarna nam hij de lege kruik en liep landinwaarts. De bron was dichtbij, al snel was hij weer terug. De krijger nam de kruik dankbaar aan en dronk meteen de helft van de inhoud. Jotra vond het geen aantrekkelijk idee om heen en weer te blijven rennen met een kruik. Hij wilde zijn aandacht weer op zijn nieuwe bezit richten, de kisten die opengebroken op het strand lagen. 'Heb je ook iets te eten?' vroeg de krijger.

'Ik kan iets te eten maken, heer. Ik heb vis gevangen en ik kan een vuur maken. Ik zou enkele vissen voor u kunnen bereiden.'

'Doe dat, ik heb al bijna twee dagen niets meer gegeten. Bij Odin, ik zal niet welkom zijn in de Valhöll als ik vertel dat ik door de zon of gebrek aan voedsel ben gestorven. Het is al te laat, als ik nu sterf zullen de goden dat niet meer als "sterven in de strijd" betitelen.'

'Overweeg om christen te worden, heer. Dan kunt u in vrede sterven, God neemt alle verloren zielen in liefde op in zijn koninkrijk. Sinds enkele jaren wend ik me tot Allah. Ook hij is almachtig en vol van liefde. In beide gevallen hoeft u niet strijdend te sterven. Bidden en leven naar de wetten is voldoende en leidt tot een eeuwig leven in een paradijs.'

De krijger lachte. Dat deed hem echter pijn, hij trok een verkrampt gezicht en spuugde op de grond. 'Houd je almachtige bij je visser! Ik wil niets horen over die biddende en schreeuwende fanaten. Ze kruipen bij elkaar en doen niets anders dan over hun god praten. Pure laster, dat Thor ze met zijn hamer mag bewerken!'

Jotra schrok van de woorden van de krijger. Hij kende de goden van deze krijger niet en realiseerde zich dat hij maar beter kon zwijgen. Als zijn eiland zou worden bezet door drakenbootkrijgers moest hij hun goden aanbidden. Daarom was het verstandig om deze man, en zijn goden, vooralsnog te vriend te houden. Hij bereidde enkele vissen door ze te bakken op verhitte stenen. De rest van de dag

besteedde hij aan het verstoppen van zijn buit en water halen. De duisternis viel en de krijger rilde van de koorts. *Zal Odin hem alsnog halen?* vroeg hij zich af. Hij besloot om over land naar zijn nederzetting te lopen, dat was sneller dan om het eiland varen. Zijn boot lag beschut en de buit was verstopt. Hij wilde met Esma overleggen wat ze moesten doen, Esma kon goed nadenken over dit soort zaken.

Esma twijfelde.

‘Ik kan naar het plein gaan en de ouden om raad vragen,’ opperde Jotra. ‘Als we met een groep gaan, zal de buit groot zijn.’

‘Ja, maar dan moeten we opnieuw delen en zal de hebzucht van de anderen weer toeslaan,’ merkte Esma op. ‘Het is beter om te wachten. We moeten de nacht gebruiken om na te denken over wat het beste is. We moeten de buit op een betere plek verstoppen. Morgen zullen we gaan kijken, misschien is de drakenbootkrijger dan gestorven.’

‘En als hij nog leeft? Ik heb hem eten en water gegeven.’

‘Daar heb je goed aan gedaan. Het is altijd goed om mensen in nood te helpen. Het levert een schuldgevoel bij hen op waar je later je voordeel mee kunt doen. Ik zal mijn middelen meenemen. Als hij nog leeft, zal ik hem verzorgen. Als hij dood is, zullen we hem aan de zee afstaan.’

‘Met zijn wapens, Esma.’

‘Niet als die kostbaar zijn!’

Bij dageraad waren de vissers al uitgevaren, het beste moment om de nederzetting ongezien te verlaten. Jotra, Esma en Lyrna haastten zich naar de baai. De krijger lag nog op dezelfde plaats en keek verbaasd toen hij de vrouw en een meisje in zijn gezichtsveld kreeg. ‘Wat is dit visser? Breng je je gezin mee?’

‘Ik wist niet of u de afgelopen nacht zou heengaan, heer.’

Ik heb hulp nodig bij het verplaatsen van onze buit. U bent nog steeds in leven. Ik weet niet of u al meer hebt gehoord van uw goden, komen ze u wel of niet halen? Mijn vrouw kan uw wonden verzorgen als u dat wenst. Zij spreekt ook de taal van de Byzantijnen, net als u. Onze wetten zeggen veel over de rechten en plichten over wat aanspoelt op onze stranden. Zowel de wet van Allah als van God zegt dat we mensen in nood moeten helpen.'

'Wij zijn erg barmhartig voor mensen in nood,' zei Esmā. Door alle beharing was de gezichtsuitdrukking van de krijger niet waar te nemen. Maar zijn stem klonk bijna vriendelijk toen hij zei: 'Ze hebben deze nacht hun laatste kans gehad om me te halen. Ik heb geen behoefte meer om te sterven. Ik kan jullie hulp goed gebruiken.'

Esmā werd actief. Ze stuurde Lyrna naar het water om zeewier te halen. Jotra kreeg de opdracht om de buit tevoorschijn te halen. 'Stal alles uit bij de voet van de rots, hier naast ons,' zei Esmā. 'Ik heb goed nagedacht, we zullen dit keer weinig nemen. Weinig is goed als het heel kostbaar is. Weinig is eenvoudig te verstoppen bij de resten van de oergebouwen. Daar zijn grotten en oude spelonken, niemand durft daar te komen.'

Jotra knikte en ging aan het werk. Opnieuw had zijn vrouw bewezen over een gezonde geest te beschikken. Ze mocht dan regelmatig humeurig zijn, op moeilijke momenten was ze op haar best.

'Mijn naam is Esmā en mijn dochter heet Lyrna. Voor een redelijke vergoeding ben ik graag bereid u te helpen, heer. Schrik niet, de vergoeding hoeft niet iets in geld of goud te betekenen. Ook de wijze van betaling en het tijdstip zijn niet belangrijk, heer. Ik zeg u dit vooral om recht te behouden op enkele van uw bezittingen indien u alsnog wordt gehaald door uw goden. Waar hebt u uw verwondingen?'

'Overall vrouw. Die laffe honden besprongen me op het laatst van meerdere kanten. Ik ben in mijn arm gestoken

en in mijn been, niet diep. Ik ben ook in mijn buik gestoken. Dat bezorgt me pijn en belet mijn bewegingsvrijheid. Ik voel dat ik zal sterven als ik die wond negeer.'

Esma knielde naast hem en bekeek zijn wonden. Met een klein mes sneed ze een deel van zijn kleding weg om de wond in zijn buik te kunnen behandelen. 'Ik stel voor dat u op uw rug gaat liggen, heer. Uw buikwond kan ik het beste behandelen als uw buik gestrekt is.'

De krijger rolde zichzelf moeizaam weg bij de rots en lag even later op zijn rug op een stuk zeildoek dat Esma had neergelegd. De wond in zijn buik bloedde doordat hij had bewogen. Esma knielde opnieuw naast hem en duwde zijn hand, waarmee hij de wond bedekte, voorzichtig weg. Met haar vingers duwde ze langs de wondranden en toen ze de wond opende kreunde de krijger van de pijn. 'Uw wond bloed, daar kunnen we wat aan doen. Belangrijk is dat u stil blijft liggen nadat ik uw wond heb gedicht en verbonden. Ik wil nu de reststukken van uw hemd verwijderen.'

Hij liet haar begaan, ze werkte snel en kundig. Toen Lyrna terugkwam met zeewier protesteerde hij. 'Mos, vrouw. Een dergelijke wond dient besprenkeld te worden met de urine van een tochtige koe en daarna verpakt te worden in mos.'

Esma keek hem verbaasd aan. 'Runderen hebben we niet op dit eiland, heer. Ik weet wat mos is en dat groeit hier niet. Het zeewier heeft hetzelfde effect. Het stopt het bloeden en het voorkomt de wondkoorts en het stinken en afsterven.'

De krijger zuchtte en gaf zich over aan de zorg van Esma. Lyrna hielp met het snijden en verwijderen van het hemd van de krijger. 'Snij de kledingstukken in repen, Lyrna.'

Ze deed wat haar werd gevraagd en keek verwonderd naar het ontblote bovenlichaam van de man. 'Hij ziet er gehavend uit, hij heeft veel wonden en een vreemd lichaam.'

‘Het is het lichaam van een krijger, Lyrna. Een krijger uit het noorden, een land waar de zon niet vaak schijnt, zodat zijn huid niet zo donker is. Toch is zijn huid gewend aan de zon. Hij heeft al veel littekens van eerdere verwondingen.’

‘Zijn armen zijn net zo dik als de mast van ons schip,’ zei Lyrna. Ze had nog nooit een dergelijk lichaam gezien, er klonk ontzag in haar stem. ‘Ja, hij lijkt me een bijzondere krijger,’ zei Esma. ‘Anders dan de Byzantijnen en Arabieren. Maar hoe groot en sterk hij ook is, als wij hem niet verzorgen, zal hij sterven.’

Nadat ze het zeewier op de wond had gelegd, gebruikte Esma de repen stof om een verband aan te leggen, zodat het zeewier op de gewenste plaats bleef zitten. ‘Nu moet u rusten, heer. Wij kunnen uw lichaam uit de zon houden en wij kunnen u voorzien van eten en drinken. Maar de tijd zal uw wond moeten helen.’

Esma wilde opstaan, maar de krijger greep haar plotseling bij haar arm. Ze schrok hevig, de greep van de krijger deed haar arm afknellen. ‘Dank, vrouw,’ zei de krijger. ‘Het mogen dan uw wetten zijn die voorschrijven dat een schipbreukeling geholpen moet worden, u hebt mijn wonden verzorgd en daar ben ik u dankbaar voor.’

Hij liet haar los en ontspande zich. Lyrna bleef bij de krijger om te waken. Esma hielp Jotra bij het selecteren van de buit. Ze had een uitstekend oog voor wat wel en wat niet kostbaar was. Jotra wilde een kleine kist met kaften en geschriften weggooiden maar Esma weerhield hem daarvan. ‘Je mag beschreven vellen en rollen nooit weggooiden of verbranden. Ooit heeft iemand zich de moeite getroost om al deze tekens te schrijven. Anderen kunnen dit lezen zodat het eeuwig bewaard zal blijven. Bewaar deze geschriften. Iedereen die ze kan lezen, zal ons dankbaar zijn en er veel geld of goederen voor geven.’

‘Ik zal de kist hier verstoppen,’ zei hij. ‘Vannacht kom ik terug, dan zal ik eten en water brengen voor de krijger.’

Daarna zal ik de kist naar Xaghra slepen en daar in een van de grotten verstoppen.'

'Doe dat,' zei Esma. 'Maar vaar nu snel weg. De stroming is gunstig, misschien kun je nog enkele vissen vangen.'

Ook de volgende dag verzorgden Esma, Jotra en Lyrna de krijger. Al snel verloor Esma haar schroom voor hem. Ze vroeg hem hoe hij heette en waar hij vandaan kwam.

'Mijn naam is Magne Baldstrum, ik kom uit Skiringssal.'

'Magne is een mooie naam heer, van Skiringssal heb ik nog nooit gehoord.'

Hij keek haar aan en tussen zijn haren door ontwaarde Esma een glimlach. 'Dat begrijp ik vrouw. Skiringssal ligt hier ver vandaan.'

Esma haalde haar schouders op.

'Welke grote steden ken je wel?' vroeg hij.

'Kalkara, op het zuidelijke eiland. Een stad met witte huizen en een haven. Ik woonde er, totdat ik huwde met Jotra.'

'Van die stad heb ik nog nooit gehoord. Ken je geen andere plaatsen in de buurt? Hoe heten de eilanden hier?'

'Dit eiland wordt Ghawdex genoemd. Het zuidelijke eiland heet Malta en in het noorden ligt een nog groter land dat door sommigen, Trinakria wordt genoemd, maar ik heb ook de naam "Sicilia" gehoord.'

'Dat eiland ken ik,' zei Magne.

'U spreekt de taal van de Byzantijnen, maar u bent geen Byzantijn,' zei Esma. 'Spreekt uw volk alle talen? Ook de taal van de Arabieren? Zij zijn de nieuwe heersers op dit eiland.'

'De taal van de Arabieren spreek ik niet. De taal van de Byzantijnen heb ik geleerd, omdat ik enkele jaren handel heb gedreven in en rondom Miklagard. Dat is een grote stad die de Byzantijnen "Constantinopel" noemen.'

Jotra ging uit vissen en bracht de krijger eten en water.

Esma liep iedere dag de route langs de kust en verzorgde de wonden van de krijger. 'Je mag hier nooit iets over vertellen aan anderen,' waarschuwde Esma haar dochter. 'Als anderen dit horen krijgen we onrust op het eiland. Denk je dat je hierover kunt zwijgen?'

'Ja mamma, ik zal zwijgen.'

'Dat is heel goed. Zolang je zwijgt, hoeven we niets met anderen te delen. Als je zwijgt tot het moment dat wij zeggen dat het geen geheim meer is, mag je de volgende keer mee naar de haven van Kalkara. Dan zie je de grootste schepen en een bonte verzameling van vreemde mensen.'

Lyrna was zielsgelukkig. Ze wilde heel graag naar de grote stad op het eiland in het zuiden. Daar woonden haar grootouders, die had ze nog maar één keer gezien.

Ze zweeg als het graf.

Magne voelde zich iedere dag sterker worden. Op de twaalfde dag lag hij niet meer op zijn plaats. Esma keek rond en schrok toen ze merkte dat hij achter haar stond. Toen hij op de grond had gelegen, kon ze al inschatten dat hij groot van gestalte moest zijn. Maar nu, rechtop, torende hij hoog boven haar uit. De haren en vlechten op zijn hoofd en in zijn gezicht waren nat en verward. Esma zag dat hij doorweekt was. 'Heer, uw wond kan opengaan.'

'Maak je geen zorgen, vrouw. Ik was al zo vaak gewond, dat ik voel wanneer ik me weer kan oprichten. Ik ben nog niet genezen, maar ik kan me voortbewegen en mezelf weer sterker maken. Je hoeft niet meer te komen om mijn wonden te verzorgen, ik kan het vanaf nu zelf doen. Bezorg me enkele lijnen en haken zodat ik kan voorzien in mijn levensonderhoud. Ik ben jullie dankbaar, maar ik wil jullie niet langer tot last zijn. Kun je me ook een boog bezorgen? Ik wil graag op jacht, jullie vis is goed bereid, maar nu wordt het tijd voor een goed stuk vlees.'

'Ik kan u geen boog bezorgen heer. Dit eiland is klein. De oude tekeningen op de wanden in de grotten laten grote dieren en mensen met bogen zien. Nu zijn hier geen grote

dieren meer. Jotra is een eenvoudige visser en ik mag een stuk land bebouwen. Met handel komen we aan vruchten. Vlees eten we hier niet.'

'Lang geleden, voordat ik krijger werd, was ik een landbouwer, net als mijn vader,' zei Magne. 'Ook bij ons was de grond schraal en bood ons weinig. We woonden aan de kust en visten vaak. Maar achter de rotsen bevonden zich de uitgestrekte wouden waar we jaagden. Niets smaakt beter dan een geroosterd zwijn.'

'Ongetwijfeld heer, hoewel ik geen idee heb hoe een geroosterd zwijn smaakt. Wij kennen hier enkele mensen uit andere nederzettingen die schapen en geiten houden. Daar mag u echter niet op jagen, deze mensen leven van de melk en wol die deze dieren leveren.'

Esma verliet opgelucht het strand. Nu de drakenbootkrijger weer kon lopen bleef ze het liefst uit zijn buurt.

2

Magne herstelde snel, veel sneller dan mensen zoals Jotra en zijn mede-eilandbewoners. Hij was buitengewoon sterk en gehard omdat zijn lichaam gewend was aan ontberingen. Net als zijn voorouders had hij het overleefd. Hij stamde af van een groep mensen die al sinds de dagen van de eeuwige sneeuw en ijsvelden moesten vechten voor hun bestaan. In het koude noorden kon men niet overleven door zo nu en dan te gaan vissen. Er moesten voorraden aangelegd worden voor de winter en de strijd met andere stammen om voedsel of vrouwen was eerder regel dan uitzondering. Ondanks zijn kracht beseftte hij dat de zorgen van de vissersvrouw en haar dochter hem hadden behoeft voor een eerloze dood. De visser kwam hem re-

gelmatig bezoeken en bracht eten en water. Sinds hij lijnen en haken had gebracht lukte het Magne om zelf te vissen. Hij had veel succes, net buiten de baai was altijd genoeg stroming om schepen weg te houden en vis aan te trekken. Van het schip waarmee Magne in de baai was beland, waren alleen nog wrakstukken over. Samen met Jotra had hij het hout op het strand getrokken. Zijn wond liet geen bovenmatige inspanning toe maar de kleine pezige visser had grote brokstukken vlotgetrokken. Magne had zich verbaasd over de kracht en het uithoudingsvermogen van de kleine man.

Iedere nacht lag Magne op het strand en keek naar de sterren. Hij dacht aan wat hem was overkomen. Ze hadden maar weinig handel kunnen drijven. Ze hadden bont, ivoor, barnsteen en vlas aan boord. Ze wilden graag linnen, kleurstoffen en vrouwen. In en rondom Miklagard konden ze handeldrijven, meestal met de Byzantijnen en Perzen. Verder westelijk werd het moeilijk. Daar heersten de Arabieren, vaak hun vijanden. Arabieren waren muzelmannen en lieten zich leiden door de teksten uit een boek. Byzantijnen en joden lazen ook uit een boek. Niet hetzelfde boek als de muzelmannen, maar kennelijk was het goed om tegen de hen te roepen dat men uit een boek las. Wie dat niet deed was een heiden en moest bekeerd of gedood worden. Ze hadden enkele jaren in Miklagard geleefd en wilden weer terug naar het noorden. Bijna een kwart van het bont en ivoor hadden ze nog niet verhandeld. Daarom wilden ze via een andere route terugvaren. Niet via de Zwarte Zee en de rivieren door het land van de Varjaag, het land van Rurik, ook een Noorman. Ze wilden het traject langs de zuilen van Hercules, via het westen. Onderweg waren grote, oude steden waar goede handel gedreven kon worden, had men hen verteld. In de grote steden rondom deze kleine zee zou men hun goederen graag willen ruilen voor stoffen of voor sterke vrouwen. Meestal was er angst geweest bij de bewoners van de ste-

den die ze hadden aangedaan. Bangeriken en laffe honden die zich verstopten achter de rokken van hun vrouwen. Toch waren ze verder westwaarts gevaren. Onderweg ontmoetten ze jarl Brenderik. Hij had ook niet genoeg handel kunnen drijven. 'We kunnen niet met lege handen terugkomen na zo'n lange tijd. We hebben niet genoeg, we zullen onze vrouwen en goederen ergens moeten gaan halen,' waren de woorden van de twee jarls die de leiding hadden over de kleine vloot van zes drakars. 'Waar?' vroegen sommige mannen.

'Syracuse, en anders Valencia,' riep Orval. Hij was de man die navigeerde en de trajecten en steden het beste kende. 'Ik heb gehoord over Valencia. Een magische plaats, nog voor de zuilen van Hercules. We kunnen dan niet in de vrijhaven van Nova Carthago aanleggen, die ligt dicht bij Valencia.

'Kunnen we niet al eerder ergens rijkdom vergaren? Nova Carthago ligt op ons traject, daar moeten we aanleggen voor water. Bovendien wil ik de wetten van de vrijhavens respecteren,' gromde jarl Brenderik. 'Het is goed dat op bepaalde plaatsen orde is!'

'Syracuse, dan naar het noorden, naar Massalia, dan in westelijke richting langs de kust,' stelde Orval voor. 'Dat traject brengt ons vanzelf bij Barcino, ook een grote stad. Daarna zullen we, rijk beladen, Nova Carthago aandoen voor water en voedsel. We varen vervolgens noordwaarts na het passeren van de zuilen van Hercules.

'Jullie moeten naar Palermo,' riep een visser toen ze een kleine stad plunderden. 'Daar zijn de rijkdommen die jullie zoeken.'

'Dat doen we niet,' had jarl Brenderik geroepen. 'Palermo is een bolwerk van Arabieren. Duizenden krijgers die zich tegen ons zullen keren als we ons daar laten zien.'

'Palermo, Messina, nagenoeg het hele eiland is in handen van de Arabieren,' riep de visser. 'Alleen Syracuse houdt

nog stand en alle Arabieren trekken ten strijde tegen Syracuse. De andere steden zijn daardoor verzwakt.'

Er was twijfel, het eiland lag op het traject naar Massalia.

'We kunnen altijd kijken,' besloot jarl Brenderik. 'Het is een kleine moeite, als deze visser gelijk heeft zullen deze steden eenvoudig te plunderen zijn. Zo te horen moeten we in ieder geval bij Syracuse uit de buurt blijven.'

Ze voeren een koers die hen om de westelijke kant van het eiland zou leiden. Daarna zouden ze de noordzijde afstropen en doorvaren naar Sardinia of Massalia. Al voordat de zuidkust van Sicilia in zicht kwam zagen ze de vloot van Byzantijnse schepen. 'Ik tel vijftien zeilen,' riep Thore. 'Ze varen naar het oosten. Ongetwijfeld met handelswaren.'

'Eropaf,' riepen beide jarls. 'Zo'n kans krijgen we niet weer.'

Met hun ranke drakars hadden ze de logge dromons van de Byzantijnen snel bereikt. Slechts zes vrachtschepen, de andere negen schepen waren voorzien van wapens en soldaten. Er ontbrandde een hevige strijd die bijna de hele dag duurde. Er waren nog drie drakars over met tachtig krijgers toen de laatste Byzantijnse krijger werd gedood. De buit was groot, ze hadden vrouwen, linnen, roeiers, goud en damast in overvloed. Tijdens de slag waren ze afgedreven naar het zuiden en ze besloten om verder zuidwaarts te varen. Orval had land gezien in het westen. 'Enkele eilanden die bekend zijn. Nog een halve dag naar het zuiden roeien, dan kunnen we zeilend naar het westen.'

Iedereen was tevreden. Er waren veel krijgers naar de Valhöll gegaan, zij die achterbleven hadden goede handel en buit. Thuis zouden ze veel kunnen laten zien en mooie verhalen voor de winter hebben. Maar het zou anders lopen. Drie grote Byzantijnse oorlogsschepen met ballistae en voetbogen kruisten hun traject. Ontwijken was niet mogelijk, een gevecht was onvermijdelijk. De Byzantijnen hadden het voordeel van de wind. Het schip waarop